

BANK SPÓŁDZIELCZY W SKAWINIE

Zasady systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Skawinie

SKAWINA, LIPIEC 2022 r.

Spis treści

Rozdział 1. Postanowienia ogólne	3
Rozdział 2. Cele i organizacja systemu kontroli wewnętrznej	3
Rozdział 3. Funkcja kontroli.....	4
Rozdział 4. Zakres zadań Stanowiska kontroli wewnętrznej i zgodności	5
Rozdział 5. Audyt Wewnętrzny w Banku	5
Rozdział 6. Rola Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu	6
Rozdział 7. Zasady oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej przez Radę Nadzorczą	7
Rozdział 8. Postanowienia końcowe	7

Rozdział 1. Postanowienia ogólne

§ 1.

Zasady systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Skawinie (dalej Bank), zwane dalej Zasadami, określają organizację systemu kontroli wewnętrznej w Banku oraz odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej w zakresie jego funkcjonowania.

Rozdział 2. Cele i organizacja systemu kontroli wewnętrznej

§ 2.

1. Stosownie do postanowień Ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, w ramach systemu zarządzania, w Banku funkcjonuje system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej.
2. System kontroli wewnętrznej to zbiór zasad, procedur, mechanizmów i czynności kontrolnych, wkomponowany w sposób trwały i spójny w system zarządzania ryzykiem, powiązany z celami strategicznymi, wspomagający realizację celów biznesowych oraz umożliwiający sprawowanie nadzoru nad działalnością Banku.
3. Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:
 - 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w banku;
 - 4) zgodności działania banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

§ 3.

1. Na system kontroli wewnętrznej w Banku składa się:
 - 1) **funkcja kontroli** – której zadaniem jest zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku. Obejmuje ona stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji,
 - 2) **komórka ds. zgodności** – której zadania wykonuje Stanowisko kontroli wewnętrznej i zgodności i której obowiązkiem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, przyjętymi w Banku standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie;
 - 3) **audyt wewnętrzny** – którego zadaniem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w całej działalności Banku. Audyt wewnętrzny powierzony jest Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, zgodnie z Umową Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
2. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej, zorganizowane są na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (liniach obrony):
 - 1) **pierwsza linia obrony** – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi. Na tym poziomie komórki/jednostki organizacyjne

w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, zaprojektowanie i wdrożenie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii. W Banku funkcje te pełnią jednostki/komórki organizacyjne umiejscowione w głównej mierze w pionie handlowym,

- 2) **druga linia obrony** – zarządzanie ryzykiem poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego. Drugą linię obrony stanowią w Banku komórki organizacyjne takie jak Sekcja zarządzania ryzykami bankowymi, Sekcja analityków kredytowych i monitoringu, Stanowisko kontroli wewnętrznej i zgodności;
 - 3) **trzecia linia obrony** – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, który w Banku jest realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
3. Na pierwszej i drugiej linii obrony pracownicy Banku w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne oraz niezależnie monitorują ich przestrzeganie poprzez weryfikację bieżącą oraz testowanie okresowe.

Rozdział. 3. Funkcja kontroli

§ 4.

1. Na funkcję kontroli składają się:
 - 1) mechanizmy kontrolne,
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych,
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
2. W Banku zapewnia się realizację celów systemu kontroli wewnętrznej poprzez projektowanie, wprowadzanie i zapewnianie działania mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku.
3. Mechanizmy kontrolne, w zależności od rodzaju mechanizmu, spełniają rolę:
 - 1) **prewencyjną** – poprzez zapobieganie nieprawidłowościom (np. poprzez ustalenie ścieżki autoryzacji w procesie odstępstw, wprowadzenie zasad kontroli dostępu),
 - 2) **detekcyjną** – poprzez wykrywanie nieprawidłowości (np. poprzez samokontrolę w odniesieniu do sporządzanej dokumentacji),
 - 3) **korekcyjną** – poprzez korektę nieprawidłowości (np. poprzez zapewnienie automatycznego korygowania błędów w systemach informatycznych, w odniesieniu do określonych pól wypełnianych przez pracowników Banku).
4. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, wpisane w procesy funkcjonujące w Banku, w szczególności w procesy istotne, obejmuje weryfikację bieżącą poziomą (w ramach tej samej linii) i pionową (pierwszej linii przez drugą linię) oraz testowanie poziome i pionowe.
5. Weryfikacja jest dokonywana w sposób ciągły przed rozpoczęciem lub w trakcie czynności wykonywanych w ramach procesów.
6. Testowanie jest przeprowadzane w przypadku zakończonych czynności na wybranej próbie testowej.

7. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania poziomego poprzez jednoznaczne rozdzielenie zadań wśród pracowników (stosowanie oraz monitorowanie mechanizmów) oraz niezależność monitorowania pionowego poprzez wyodrębnienie linii obrony.
8. Wyniki monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w tym testowania pionowego oraz informacje o statusie realizacji środków naprawczych i dyscyplinujących są w okresach półrocznych raportowane do Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku i Komitetu Audytu.
9. Zasady niezależnego monitorowania mechanizmów kontrolnych, ich rodzaj, zakres oraz przypisanie zadań do poszczególnych jednostek/komórek organizacyjnych, a także zasady raportowania o wynikach testowania są określone w Regulaminie systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Skawinie.

Rozdział. 4. Zakres zadań Stanowiska kontroli wewnętrznej i zgodności

§ 5.

1. Funkcjonujące w ramach drugiej linii obrony systemu kontroli wewnętrznej Stanowisko kontroli wewnętrznej i zgodności ma zagwarantowaną niezależność, poprzez usytuowanie w strukturze organizacyjnej w bezpośredniej podległości Prezesowi Zarządu Banku, swobodny dostęp do Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i ich komitetów oraz do dokumentów, informacji, systemów informatycznych niezbędnych do wykonywania czynności kontrolnych.
2. Do podstawowych zadań Stanowiska kontroli wewnętrznej i zgodności w ramach systemu zarządzania należy:
 - 1) w ramach funkcji kontroli - zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi w zakresie określonym w regulacjach wewnętrznych;
 - 2) zarządzanie ryzykiem braku zgodności, w tym identyfikowanie, ocena, pomiar, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie o ryzyku braku zgodności z przepisami prawa.
 - 3) w ramach drugiej linii obrony - przeprowadzanie testowania pionowego przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w zakresie zapewniania zgodności,
 - 4) administrowanie i aktualizacja informacji w matrycy funkcji kontroli,
 - 5) opracowywanie i raportowanie wyników testowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych w Banku,
 - 6) monitorowanie podejmowanych działań naprawczych na bazie identyfikowanych nieprawidłowości w funkcjonowaniu mechanizmach kontrolnych,
 - 7) przeprowadzanie kontroli w Banku na zlecenie Prezesa Zarządu Banku.

Rozdział. 5. Audyt Wewnętrzny w Banku

§ 6.

1. Audyt wewnętrzny w Banku wykonywany jest przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, której zadaniem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w całej działalności Banku.

2. Ocena, o której mowa w ust. 1 uwzględnia skuteczność i adekwatność mechanizmów kontroli ryzyka oraz mechanizmów kontrolnych i niezależnego monitorowania ich przestrzegania w ramach pierwszej i drugiej linii obrony.
3. Spółdzielnia odpowiada za właściwe określenie celu przeprowadzanych audytów, zakresu, szczegółowych zasad ich przebiegu, użycia odpowiednich i opisanych metod badań, trafności i istotności ocen oraz wniosków końcowych, sposobu ich prezentacji w formie raportu dla odbiorców, a także opracowywanie projektów zaleceń w sposób nie budzący wątpliwości co do obiektywizmu przeprowadzonych działań audytowych.
4. Zakres i częstotliwość przeprowadzanych audytów określane są przez Spółdzielnię w ramach rocznych i wieloletnich planów audytu uchwalanych przez Zarząd Spółdzielni i akceptowanych przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.
5. Spółdzielnia przedkłada do Zarządu i Rady Nadzorczej Banku raporty z przeprowadzonych badań audytowych.

Rozdział. 6. Rola Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu

§ 7.

1. Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych, stanowiskach organizacyjnych funkcjonowania skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Zarząd Banku ustanawia i okresowo aktualizuje kryteria oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, kryteria wyodrębniania procesów istotnych oraz zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej.
3. Zarząd Banku określa zasady okresowego raportowania o nieprawidłowościach wykrytych przez system kontroli oraz statusie podjętych działań naprawczych.
4. Zarząd Banku zapewnia dokonywanie regularnego przeglądu wszystkich procesów funkcjonujących w Banku pod kątem ich istotności.

§ 8.

1. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnianiem funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku oraz dokonuje corocznej oceny jego skuteczności, w tym skuteczności funkcji kontroli w Banku. .
2. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej na podstawie informacji otrzymywanych od Stanowiska kontroli wewnętrznej i zgodności, Zarządu Banku, Komitetu Audytu oraz Banku Zrzeszającego.

§ 9.

1. Rada Nadzorcza powołuje spośród swoich członków Komitet Audytu, który działa zgodnie z odrębnymi przepisami. Podstawowym zadaniem Komitetu Audytu jest przedstawianie Radzie Nadzorczej swojego stanowiska lub rekomendacji, pozwalających Radzie Nadzorczej podjąć decyzji w obszarze sprawozdawczości finansowej i zarządzania ryzykiem, w tym systemu kontroli wewnętrznej.
2. Komitet Audytu monitoruje skuteczność systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, w tym audytu wewnętrznego, współpracując w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym.

Rozdział. 7. Zasady oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej przez Radę Nadzorczą

§ 10.

1. Rada Nadzorcza dokonuje corocznie niezależnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności na podstawie:
 - 1) opinii Komitetu audytu,
 - 2) informacji Zarządu o sposobie wypełnienia zadań związanych z zaprojektowaniem, wprowadzeniem oraz zapewnianiem we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych, i stanowiskach organizacyjnych banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej oraz zapewnia niezależność odpowiednich komórek kontrolnych oraz niezbędnych środków finansowych,
 - 3) okresowych sprawozdań komórki ds. zgodności i komórki audytu wewnętrznego,
 - 4) informacji o adekwatności i skuteczności funkcji kontroli sporządzanej przez komórkę kontroli wewnętrznej, na podstawie własnych danych, danych audytu wewnętrznego, a także sprawozdań z działania funkcji kontroli;
 - 5) istotnych, z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, informacji uzyskanych od podmiotów zależnych,
 - 6) ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta,
 - 7) ustaleń wynikających z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. KNF, UOKIK),
 - 8) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, oceny i opinie dokonywane przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.
2. Rada Nadzorcza może rozpatrywać propozycje zmian w zakresie systemu kontroli wewnętrznej przedstawionych przez Zarząd.
3. Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej wydawana jest przez Radę Nadzorczą.

Rozdział. 8. Postanowienia końcowe

§ 11.

1. Szczegółowe zasady realizacji zadań audytowych i czynności doradczych przez pracowników Spółdzielni określone są w Umowie Systemu Ochrony.
2. Pracownicy SOZ BPS wykonując swoje obowiązki kierują się Standardami Audytu.

§ 12.

1. Działalność Spółdzielni w zakresie audytu wewnętrznego podlega regularnej, niezależnej ocenie zewnętrznej, nie rzadziej niż co pięć lat.
2. Niniejsze Zasady podlegają corocznemu przeglądowi i aktualizacji w celu dostosowania do zmian profilu ryzyka Banku oraz zmian organizacyjnych i regulacji wewnętrznych i zewnętrznych.